

УДК 908

**АРХІВНІ УСТАНОВИ ЛУГАНЩИНИ ЯК СКЛАДОВА ЄДИНОГО
ДЕРЖАВНОГО ФОНДУ (20-ті роки ХХ ст.)**

Сергієнко Г.С., Денисенко Г.О.

**ARCHIVE INSTALLATIONS OF LUGANZHYNKY AS A COMPOSITION OF
A SINGLE PUBLIC FUND (20 years of XX century)**

Sergienko G.S., Denisenko G.O.

Розглядаються проблеми становлення архівної справи на Луганщині на початку ХХ століття, утворення централізовано-ієрархічна архівної системи України, законодавчі акти, що регулювали діяльність архівних установ. Проаналізовані сновні завдання Укрцентрархіву перелік архівних матеріалів, які необхідно було зберігати.

Ключові слова: архівні установи; Укрцентрархів; окрархів.

Першою державною установою з керівництва архівною справою на території сучасної Луганської області була Донецька губернська архівна комісія Особливої Всеукраїнської архівної комісії (ОВАК), яку було створено у червні 1920 року в місті Луганську, колишньому центрі Донецької губернії. Ще раніше 27 травня 1920 року була прийнята постанова Донецької губернської комісії ОВАК про реєстрацію архівів та заборону вилучення документів без дозволу комісії.

З 27 листопада 1920 р. Донецьку губернську архівну комісію було переведено з міста Луганська в місто Бахмут, так як місто Бахмут було визначено центром Донецької губернії.

Рада Народних Комісарів РСФРР 22 вересня 1920 року прийняла постанову «Про заснування комісії для збирання і вивчення матеріалів з історії Жовтневої революції та історії Російської Комуністичної партії» (Істпарт), а вже 13 лютого 1921 р. Політбюро Центрального

Комітету Комуністичної партії (більшовиків) України (ЦККП(б)У) прийняло постанову про необхідність створення Комісії з історії Компартії України [3]. Перше засідання Республіканського істпарту відбулося 30 березня 1921 р. На ньому були розглянуті організаційні питання і визначено за доцільне просити Всеукраїнський Центральний виконавчий комітет (ВУЦВК) прийняти постанову про законодавче оформлення істпарту.

В цей час на місцях створювалися губернські історичні архіви, в яких організовувались відділи (політ секції) для зберігання та упорядкування документів з історії місцевих партійних організацій та революційного руху. На території Донецької губернії було створено Артемівську, Сталінську, Луганську, Старобільську партійні секції [5].

ЦК КП(б) України 20 січня 1922 року прийняв постанову про переведення Істпарту до його відання. З цього часу Істпарт отримав назву Істпарт ЦК КП(б) України [1].

У січні 1922 р. ЦК Російської комуністичної партії більшовиків прийняв постанову «Про організацію обласних і губернських бюро Істпарту». У березні цього ж року ЦК КП(б) України та Істпарт надіслали на місця спільного листа «Усім губкомам Компартії (більшовиків) України», який зобов'язував їх приступити до створення губернських бюро Істпарту на правах відділів губкомів. На місцеві істпарти було покладено завдання збирання та зберігання матеріалів з історії Жовтневої революції та Комуністичної партії України у даному районі, а також вивчення, систематизація та опрацювання цих матеріалів у тісному контакті з Істпартом відповідно до його вказівок і завдань. На Україні у 1922 році були створені бюро Істпарту при всіх губкомах КП(б) України.

Так, 15 травня заступник Голови РКК України М.Фрунзе підписав Постанову про охорону і збереження архівів. До неї додавалася інструкція співробітникам Губархівів, у якій роз'яснювалися їх основні завдання:

- пошук старих службовців ліквідованих установ для опитування їх стосовно архівів;
- пошук евакуйованих у ці місцевості архівів;
- розгляд архівних документів старої армії;
- опломбування архівів, які не вимагали поточного діловодства.

Пізніше з'явилась інструкція стосовно розбору архівних матеріалів:

- з'ясування стану збереженості документів;
- виявлення архівних справ, які підлягали ліквідації;
- перевірка наявності документів за описами;
- створення описів невпорядкованих документів;
- усі винайдені документи переводились до Губархіву;

- усі документи, які з'явилися у ХХ ст. заборонялося знищувати (згідно з положеннями інструкції), а діловодство цього часу підлягало зберіганню, якщо було встановлено що документи мають науково-історичне значення;

- окремо виділялися документи з історії революції [3].

Постанова РКК УРСР від 31 жовтня 1922 року за підписом її голови Х.Раковського, – «Про охорону архівів» – доповнювала постанову, підписану М.Фрунзе. В ній вперше зазначалося, що всі архіви державних і громадських організацій складають єдиний державний архівний фонд, який підпорядковувався Головному Архівному Управлінню при Наркомпросі УРСР.

Протягом 1922 р. була утворена централізовано-ієрархічна архівна система України, всі архіви проголошувалися державною монопольною власністю й утворювався єдиний державний архівний фонд. Виокремилися три окремі напрямки архівного будівництва:

1. створення секретних архівних фондів і виділення окремих архівів революції та партії, які мали знаходитися під контролем і розпорядженням істпартів;
2. концентрація та систематизація архівів;
3. утилізація «зайвих» архівних документів із огляду на «паперовий голод» в країні [1].

У квітні 1923 року XII з'їзд РКП(б) прийняв резолюцію «Про органи Істпарту», якою місцеві партійні організації зобов'язувались забезпечувати Істпарти кваліфікованими кадрами і грошми. В цей же час було затверджено Положення про Істпарт ЦК РКП(б) (квітень 1923 р.) і про Істпарт відділ губернського комітету РКП(б) (серпень 1923 р.); в яких були визначені завдання для вказаних підрозділів: збереження історичних джерел, вивчення їх,

видання збірників документів та матеріалів, мемуарних та наукових праць [3].

З утворенням при Всеукраїнському Центральному Виконавчому комітеті (ВУЦВК) у січні 1923 року Центрального архівного управління УСРР його компетенція як державного органу управління поширилась на всі сфери життєдіяльності архівної системи. Основні завдання Укрцентрархіву полягали у загальному керівництві архівною справою в республіці, організації архівної частини поточного діловодства в установах, науковій класифікації та концентрації документів у архівосховищах. Поряд із важливими практичними завданнями вимагали також розв'язання дві поточні проблеми: наукове забезпечення всіх напрямів діяльності архівних установ і популяризація архівної справи [2]. Вже в кінці 1923 року губархи отримали інструкції «Про розробку архівних матеріалів», «Про роботу Губерніальних історичних архівів», анкету обліку історико-революційних матеріалів, а також було розроблено інструкції про роботу відділів Укрцентрархіву [7, с.17-18].

В жовтні 1924 року Укрцентрархів видав розпорядження згідно якого заборонялося видавати приватним особам довідки з історії революції, що стає початком нового етапу в історії архівної справи, коли інформація стала класифікуватися за критерієм секретності.

6–9 грудня 1924 р. у Харкові при ВУЦВК відбулася перша Всеукраїнська Нарада Архівних робітників. Головне питання, яке вона вирішила – затвердила нову структуру Укрцентрархіву та його органів [7, с. 21]. Структура була такою. Укрцентрархів складався з двох відділів – архівознавства та секретаріату; при Укрцентрархіві перебували: Центральний Архів Революції, Центральні історичні Архіви у м. Харків та м. Київ, Архів Стародавніх Актів; при Губархівах, де не

утворювалися окружні архіви виникали архіви революції або відділи. У зв'язку з наступною адміністративною реформою в Україні повинні були відбутися подальші зміни в архівній структурі. Так, змінювати архівні центри визнавалося недоцільним, тому що це викликало б ускладнення з керівництвом. Визнавалося доцільним зберегти вже утворені округи, а при архівах на місцях утворювалися історико-революційні відділи, якщо необхідно, з секретними підвідділами (у випадку, якщо на зберіганні знаходились засекречені матеріали). Було визнано, що подальша концентрація архівних матеріалів – головне та невідкладне завдання архівного будівництва. Треба відзначити, що висновки Народи Архівних робітників мала велике наукове та практичне значення.

Для архівних установ Луганщини 1925 рік розпочався з інструктивних документів, які надходили з керівних установ. Донецьке губернське архівне управління надіслало «Инструкцию о постановке архивной части у государственных, общественных и кооперативных учреждениях УССР», в якій встановлювалися єдині правила ведення архівних справ, як у історичних архівах, так і в установах. Також було надіслано копію протоколу зборів робочого апарату при Оргвідділі ВУЦВК стосовно підготовки матеріалів для підкомісій щодо переходу на 3-х ступеневу систему управління (республіканська, округова та безпосередньо населеного пункту) від 24 січня 1925 р. За протоколом архівні округи поділялися на три групи. Нажаль встановити до якої групи входило Донецьке губернське управління за документами Державного архіву Луганської області не вдалося, не встановлено і його штат.

Тут було додано приблизний перелік архівних матеріалів, які необхідно було зберегти:

- стосовно будови і діяльності законодавчих установ і органів влади; закони, законопроекти, укази, розпорядження та інші нормативні акти;
- документи місцевого управління та самоуправління;
- документи стосовно правового устрою та правознавства, судових установ з історії землеволодіння;
- справи щодо народного та державного господарства, класового поділу суспільства, побуту та звичаїв, стосовно сільського господарства, промисловості, шляхів сполучення, фінансів, кооперацій, релігійних та соціально-політичних рухів, охорони здоров'я, видатних історичних подій та ті, що стосувалися діяльності історичних осіб;
- архівні документи щодо народної освіти та духовної культури та їхніх установ [6].

Отже, на середину 1925 року завдання, які поклалися на архіви Луганщини були інструктивно регламентовані, але штат архівних установ не давав змоги виконувати все належним чином, через його малочисельність. Про це ми дізналися зі звітів до Донецького губернського архівного управління, в яких зазначалося що керівники займаються іншою роботою, а 3 працівника були не в змозі виконати покладені на них завдання. Архіви змушені були наймати на роботу на 1-2 місяці працівників. Такий метод роботи давав змогу виконати завдання Губарху, Укрцентрархіву та органів виконавчої влади, хоча не завжди на необхідному рівні.

Завідуючим Луганським окрархівом було призначено Стрельцова Миколу Трифоновича, а Старобільського – Ячменьова Єфима Дмитрієвича. Архівні управління були віднесені до другої категорії. Вони підпорядковувались окрвиконкомам та Центральному архівному управлінню УРСР. У листопаді 1925 р.

ВУЦВК надіслав лист до всіх окрвиконкомів. У ньому ВУЦВК повідомляє про отримані з місць Укрцентрархівом відомості про те, що деякі Окрвиконкоми пропонують зменшення кількості штатних одиниць. В зв'язку з цим Секретаріат Всеукраїнського Виконавчого Комітету запропонував ввести в круг обов'язків Окружних Архівних Управлінь:

- догляд за всіма архівами, що знаходяться на території Округа, в тому числі і за постановою архівів відомств;
- вживання заходів, щодо охорони архівних матеріалів території Округа;
- концентрацію архівів, які передаються установами у резервні архівосховища, а в Окрархах 1-ої групи окрім їх – наукову систематизацію і проробку;
- видачу довідок всім зацікавленим в цьому установам і особам по матеріалам, що тут сконцентровані.

І в зв'язку з великим значенням для Республіки зазначеної праці, Секретаріат ВУЦВК наказав строго дотримуватися встановлених у законі штатів Окружних Архівних Управлінь [7, с. 59].

Як видно з вищезазначених документів, на окружні архівні управління покладалося завдання – прийняття документів від усіх державних та громадських установ Луганської та Старобільської округ, їх наукова обробка, постановка належним чином архівної справи в установах шляхом постійних перевірок та інструктування.

Із ліквідацією губерній, перестало існувати Донецьке Губернське Архівне Управління згідно постанови Ради Народних комісарів УРСР від 10 червня 1925 р., а замість нього були створені окружні архівні управління Донбасу (окрархи):

10 вересня – Луганське окружне архівне управління;

30 вересня – Старобільське окружне архівне управління [5, с. 27].

На окрархи було покладено нове надзвичайно важливе та працемістке завдання – концентрація документів усіх установ, що підпорядковані округам, інструктаж щодо ведення архівної справи установ та налагодження її. Згідно реєстраційних карток, що зберігаються у фондах державних архівних установ цього часу можна зробити висновок, що в цей час було обстежено невелику кількість відомчих архівів. З причин мізерного фінансування та штатного некомплекту – цей обов'язок Луганське та Старобільське архівні управління майже не виконували. Необхідно зазначити, що за наказом Центрального Архівного Управління від 12 грудня 1925 р. окрархи повинні були приймати діловодну документацію діючих установ округів, термін зберігання яких на місцях встановлювався не менше 3 років [4].

У 1925 р. постановою ВУЦВК і РНК УСРР було затверджено «Положення про Центральне Архівне Управління УСРР (Укрцентрархів) та його місцеві органи», 16 грудня 1925 р. прийнята постанова «Про єдиний державний архівний фонд УСРР». Відтепер відділ архівознавства займався і розробленням принципів класифікації ЄДАФ і методики створення основної картотеки ЄДАФ, організації картотек архівних фондів, втрачених фондів. Розроблену В.І.Веретенниковим «Пояснюючу записку щодо переведення реєстрації ЄДАФ УСРР» було доведено до відома керівників усіх державних архівів [1, с. 39-40]. Активізація архівознавчої роботи вимагала створення науково-дорадчого органу Укрцентрархіву. Згідно з рішенням Колегії Укрцентрархіву від 1 січня 1926 року за доповіддю М.А.Рубача з цією метою замість організаційно-інспекторської колегії при адміністративно-організаційному відділі було створено Науково-організаційну колегію. До компетенції наради входило вирішення найскладніших архівно-технічних

питань загального й приватного характеру, виконання технічних завдань Колегії завідувача Центрального Архівного Управління. Із січня 1926 р. вона функціонувала як Науково-архівна нарада при Центральному Архівному Управлінні УСРР. На засіданнях розглядалися питання фондування, концентрації архівних документів наукового і довідкового характеру, формування справ у діловодстві, концентрації газетного фонду, підготовки збірника зразкових описів, розроблення норм архівно-технічної роботи, аналіз тематики запитів у читальних залах. На березневих засіданнях наради (1 та 15 березня, протоколи №4, 5) було вирішено концентрувати в першу чергу документи, котрі перебувають у загрозовому стані. В травні (протокол №10) нарада прийняла положення про архівні гуртки. Основними напрямками архівних установ з архівознавчих питань, розподіл архівних документів по українським архівосховищам, популяризацію архівної справи тощо.

Починаючи з 1926 року, за допомогою окружних виконавчих комітетів Луганський і Старобільський окрархи приступили до виконання інструктивної роботи серед установ округи та концентрації документів волосних та сільських архівів, згідно постанови ВУЦВК і РНК УСРР від 16 грудня 1925 р. У листах, що надсилались на адресу районних виконавчих комітетів, зазначалось про значення колишніх волосних та сільських архівів, які мають науково-історичне значення, особливо за 1917-1920 роки та пропонувалось здати їх до окрархівів. Згадані архіви у великій мірі були розпорошені, знаходились у загрозовому стані і для довідкових цілей були районним центрам не потрібні. Протягом декількох місяців голови райвиконкомів та сільських виконкомів займались виявленням цих документів, приведенням їх в належний стан. До окрархів надходили відповіді про

загибель документів під час громадської війни або їх розграбування [3].

До цієї роботи на Луганщині залучалися викладачі і студенти навчальних закладів, адже штати окрархів були незначними і поточна робота займала багато часу.

Так, в 1926-1927 роках Луганське окружне архівне управління нараховувало 2 співробітника – завідуючий окрархівом та реєстратор-архівіст, а в 1928-1929 роках – 4 працівники: завідуючий окрархом, вчений секретар (в 1929 році – завідуючий секретно-політичним відділом), інструктор, архіваріус (в 1929 році - архівіст) [3]. На підприємствах, в організаціях та установах майже не було відповідних за архіви.

Пристаюючи до концентрації всіх архівів Луганщини періоду 1917-1921 років працівники Луганського та Старобільського окружних архівних управлінь з'ясували наступне:

- документи волосних та селищних виконавчих органів влади з 1917 р. по 1919 р. У переважній більшості не збереглися;
- документи різних діючих установ знаходяться в безконтрольному безладі та не систематизовані.

Причинами цього на нашу думку було незнання працівниками державних та громадських установ правил систематизації діловодної частини; не було відповідальної за цю частину роботи особи; не існувало уяви про матеріальну та духовну цінність документів, їх історичну роль; крім того, не відбувалося фінансування архівного діловодства тощо.

Працівники окружних архівних управлінь Луганщини зробили спробу написання методичного листа до державних і громадських організацій, в якому зазначили про розподіл документальних матеріалів державних і громадських організацій на 3 категорії:

- 1) незакінчені ділові справи;

- 2) закінчені справи, які не мають п'ятирічної давнини;

- 3) закінчені справи, що мають п'ятирічну давнину [6].

У цьому листі зазначалося, що всі справи повинні мати описи, діловодні справи з п'ятирічною давниною повинні здаватися з описами до окрархів, всі архівні установи повинні мати відповідальну особу, а матеріали періоду 1917-1919 рр. повинні бути передані до архівів округів тощо.

Роботою архівних установ Луганщини керувало Центральне архівне управління. Цей висновок підтвердили документи, що збереглися у фондах державних архівних установ Луганщини, здебільшого це – звернення, вказівки та інструкції.

В листі від 21 січня 1927 року всім окрархам було запропоновано утворити комісію для виявлення в музеях і бібліотеках рукописів з метою передання їх до архівів. Проте немає свідoctв стосовно того, чи розпочала ця комісія роботу на Луганщині [5, с. 28].

Пізніше, 18 лютого 1927 р. Центральне Архівне управління розіслало всім окрархам проект «Інструкції про архівних кореспондентів», в якому зазначалося, що на допомогу архівним органам, котрі «при їх обмежених коштах і недостатніх штатах, не можуть у потрібній мірі перевести всю невідкладну роботу в справі виявлення й охорони архівних матеріалів», мають прийти архівні кореспонденти [6, с. 29].

Інститут архівних кореспондентів мав утворюватися у селах і містах із бібліотекарів, студентів та ін., котрі інформували б окрархи «про безпритульні архівні матеріали» та пропагували знання архівів серед населення.

22 лютого 1927 року архівні установи Луганщини, як і інші архівні органи, отримали від Центрального архівного управління преїскурант оплати за архівні довідки. Плата не встановлювалась за копії

атестатів та довідки щодо трудового стажу, а вже 30 травня ЦАУ, посилаючись на постанови РНК УРСР від 4 лютого 1919 року, 23 січня 1925 року та постанову НК Юстиції УРСР за 1926 р., заборонило видавати приватним особам копії формулярних списків дореволюційної доби. Дозволялося видавати такі копії тільки за завданням державних установ безпосередньо [5, с. 24].

Отже, з 1927 року інформаційно-довідкова робота архівів стала платною, хоч плата була мізерною. До того ж кошти вилучались органами влади і не могли полегшити матеріальний стан архіву.

Наступним кроком у вирішенні проблем архівного будівництва стали нормативні акти, які ЦАУ розіслало по містах: 8 квітня 1927 р. «Інструкцію експертним комісіям», а 16 травня «Інструкцію по веденню архівної частини делопроизводства місцевих підприємств Народного Комісаріату Почт і Телеграфа».

Листом від 23 липня всі окрархи ставились до відома, щоб вони не вважали себе відділами ЦАУ, а відділами відповідних окружних виконавчих комітетів. Тому необхідно замінити помилково виготовлені з цього рахунку печатки та штампи.

У 1927 році ВУЦВК у своїх постановках приділив велику увагу архівній справі: 4 квітня Президія ВУЦВК на своєму засіданні звернула увагу окрвиконкомів на необхідність поліпшення матеріального становища окрархів. 29 липня ВУЦВК надіслав листа всім окружним виконавчим комітетам, в якому запропонував обов'язково передбачити кошти на ремонт та устаткування архівосховищ, укомплектування штату кваліфікованими працівниками; прирівняти заробітну плату завідувачів окрархів до заробітної плати завідувачів відділами, щоб було легше підбирати їх відповідний склад. А вже 10 серпня ВУЦВК прийняв рішення, яким

забороняв безпосередньо установам продавати архівні документи. Це право надавалося виключно ЦАУ, яке могло його передовіряти окрархам. Кошти від продажу утильних документів паперовим фабрикам мали надходити на рахунок Укрцентрархіву [5, с. 26].

1928 рік розпочався з повідомлення ЦАУ від 10 січня про проведення семінару з підвищення кваліфікації архівних працівників, який скликався 1 лютого. Кандидат для поїздки на семінар повинен був мати освіту не менше 7 класів і намір працювати в архіві [6, с. 73].

9 травня ЦАУ направило до архівного управління «Положення про партархіви», в якому зазначалось, що окрархи повинні інструктувати з архівних питань не менше 1 разу на рік архівні підрозділи окружних парткомів та райпарткомів, з цією метою з 1 жовтня 1928 року вводилась при окрархах посада вченого-архівіста; після введення цієї посади окрархам належало передати архіви комуністичних осередків до 1926 р. Включно через районні парткомітети та архіви міських, сільських та окружних парткомітетів – до 1925 р. включно; крім того, окрархи повинні були організувати при окрарху парт секцію; прийом партархівів треба було розпочати з 1 жовтня після їх впорядкування та описання. Це положення Укрцентрархів розробив на підставі листа та «Положення про партархіви», надісланих КП(б) України від 5 березня 1928 р., в яких дорікалося всім окружним партійним комітетам за невиконання рішення ЦК КП(б) України від 8 липня 1926 р. про «заховання партархів», вимагалось припинити нищення партійних документів, пропонувалося впродовж місяця створити нормальну роботу архівних підрозділів окружних партійних комітетів, посиливши архівні органи відповідними партійними працівниками, утворити партархіви в парткомітетах, передавати партдокументи в спецсховища –

для окружних партійних комітетів – після 3-х років, районних парткомів – після 2-х [7].

Таким чином, Комуністична партія, прагнучи створити свої архіви, почала передачу своїх документів у загальнодержавні окружні архіви під пильним своїм наглядом та керівництвом.

Наприкінці 1928 року в історії архівів відбулося ще дві події. Так, 20 грудня Наркомат Робітничо-Селянської Інспекції видав постанову про обов'язкове утворення в місячний термін при Окрархах розбірних комісій, оскільки існував «паперовий голод», було визнано за необхідне вилучати від установ та підприємств непотрібну архівну макулатуру для передачі на утилізацію паперовим фабрикам. Комісії в своїй діяльності мали керуватись інструкціями Центрального архівного управління, щоб не вилучити документи науково-історичного значення.

Таким чином, за 1920-ті роки на території Луганщини була реорганізована мережа архівних установ, згідно з постановами, положеннями та інструкціями, що були видані з метою централізації архівної справи в державі. Хоча часті зміни в структурі керуючих органів не могли не вплинути на якість роботи архівних відділів на місцях. Крім того, через брак кваліфікованих спеціалістів, на місцях не усвідомлювалась необхідність виконання всіх нормативних актів, які стосувалися зберігання документів.

Література:

1. Глушко Т.М. Історія розвитку архівної справи Донбасу в 30-х роках ХХ ст. // Вісник Східноукраїнського національного університету. – 2001. – №4 (38). – С. 155-161.
2. Державний архів Луганської області (ДАЛО), Ф. П-143. – Оп. 1.– Спр. 3.
3. Ковальчук Г.І. Питання архівної справи на сторінках журналу «Наше минуле» // Архівна та бібліотечна справа в Україні доби визвольних змагань (1917-1921 рр.) : Зб. Наукових праць. – К., 1998.

4. Культурне будівництво в Українській РСР. – К., 1959

5. Калакура Я. С., Боряк Г. С., Дубровіна Л.А., Климова К. І., Ляхоцький В. П. Архівознавство : Підручник для студ. іст. фак. вузів. — К., 1998. — 314 с.

6. Матяш І.Б. Маловідомі сторінки історії архівної справи мовою документів // Пам'ять століть. – 1998. – №6 (15).

7. Матяш І.Б. Українська архівна періодика 1920-1930-х рр.: історія, бібліографія, бібліометрія. – К., 1999. – 480 с.

References:

1. Glushko T.M. Istoriya rozvytku arxivnoyi spravy` Donbasu v 30-x rokax XX st.// Visnyk Sxidnoukrayins`kogo nacional`nogo universy`tetu. – 2001. – #4 (38). – S. 155-161.
2. Derzhavny`j arxiv Lugans`koyi oblasti (DALO), F. P-143. □Op.1.□Spr.3
3. Koval`chuk G.I. Py`tannya arxivnoyi spravy` na storinkax zhurnalu «Nashe my`nule»// Arxivna ta bibliotечna sprava v Ukrayini doby` vy`zvol`ny`x zmagan` (1917-1921 rr.): Zb. Naukovy`x prac`. – К., 1998.
4. Kul`turne budivny`cztvo v Ukrayins`kij RSR. – К., 1959
5. Kalakura Ya. S., Boryak G. S., Dubrovina L. A., Kly`mova K. I., Lyahocz`ky`j V. P. Arxivoznavstvo: Pidruchny`k dlya stud. ist. fak. vuziv — К., 1998. — 314s.
6. Matyash I.B. Malovidomi storinky` istoriyi arxivnoyi spravy` movoyu dokumentiv// Pam'yat` stolit`. – 1998. – #6 (15)
7. Matyash I.B. Ukrayins`ka arxivna periody`ka 1920-1930-x rr.: istoriya, bibliografiya, bibliometriya. – К., 1999. – 480 s.

Сергиенко А.С., Денисенко Г.А. Архивные учреждения Луганщины как составляющая единого государственного фонда (20-е годы.) – Статья.

Рассматриваются проблемы становления архивного дела на Луганщине в начале ХХ века, проблемы создания централизованно-иерархической архивной системы Украины, законодательные акты, регулировали деятельность архивных учреждений. Проанализированы основные задачи

Укрцентрархиву перечень архивных материалов, которые необходимо было хранить.

Ключевые слова: архивные учреждения; Укрцентрархив; окрархив.

Sergienko G.S., Denisenko G.O. Archive installations of Luganzhyny as a composition of a single public fund (20 years of xx century). – Article.

The problems of formation of archival affairs in Lugansk region at the beginning of the 20th century is considered, the formation of a centralized-hierarchical archival system of Ukraine, legislative acts regulating the activities of archival institutions, the Ukrtsentrarchuk's tasks were analyzed, the list of archival materials that had to be kept.

Key words: archival institutions; Ukrcentr archive; Ukrainian archive.

Авторська довідка:

Денисенко Галина Олексіївна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри конституційного права Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.

Сергієнко Ганна Сергіївна – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного права Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.

Стаття надійшла до редакції 10.06.2018 р.

Рецензент: заступник ПрАТ «ВНЗ МАУП» Кравцова Є. О.